

International
JOURNAL OF SOCIAL, HUMANITIES
AND ADMINISTRATIVE SCIENCES

Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed
JOSHASjournal (ISSN:2630-6417)

Architecture, Culture, Economics and Administration, Educational Sciences, Engineering, Fine Arts, History, Language, Literature, Pedagogy, Psychology, Religion, Sociology, Tourism and Tourism Management & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:15

2019

pp.228-243

journalofsocial.com

ssssjournal@gmail.com

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GENÇLİK LİDERLİK ÖZELLİKLERİ İLE BENLİK SAYGISI VE ÖZGÜVEN ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ¹

AN EXAMINING OF THE RELATIONSHIPS AMONG YOUTH LEADERSHIP QUALITIES AND SELF-CONFIDENCE AND SELF-RESPECT PERCEPTIONS OF UNIVERSITY STUDENTS

Barış ERPALABIYIK

Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi, Siirt/Türkiye

Doç.Dr. Veysel OKÇU

Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Siirt/Türkiye

Article Arrival Date : 01.04.2019

Article Published Date : 10.06.2019

Article Type : Research Article

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.98>

Reference : Erpalabiyık, B. & Okçu, V. (2019). "Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri ile Benlik Saygısı ve Özgüven Algıları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi", Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 5(15): 228-243

ÖZET

Bu araştırmanın amacı üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ile benlik saygısı ve özgüven algıları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırma ilişkisel tarama modelindedir. Veri toplama aracı olarak "Gençlik Liderlik Özellikleri", "Benlik Saygısı" ve "Özgüven" ölçeğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2016-2017 öğretim yılında Siirt Üniversitesinde lisans düzeyindeki 7 fakülte ve 3 yüksekokulda öğrenim gören toplam 6322 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Araştırma, çalışma evreninde üniversiteye devam eden toplam 1295 lisans öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin analizinde SPSS ve AMOS 22 programları kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişki path analizi ile hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerinin algılarına göre genel olarak gençlik liderlik özelliklerini iyi düzeyde sergiledikleri, yüksek düzeyde benlik saygısına sahip oldukları ve gençlerin özgüvenlerinin iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Yapılan korelasyon analizi sonucunda, üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ile benlik saygısı ve özgüvenleri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Yapılan path analizi sonucunda ise, üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinin hem benlik saygısını hem de özgüvenini arttırdığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte yapılan araştırma sonucunda, üniversiteye devam eden öğrencilerin benlik saygısı arttıkça özgüvenlerini de arttırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca gençlerin özgüvenleri üzerinde hem benlik saygısının hem de gençlik liderlik özelliklerinin pozitif yönde bir etki yaptığı, gençlik liderlik özelliklerinin özgüven üzerinde benlik saygısına göre daha güçlü bir yordayıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Gençlik liderlik özellikleri, benlik saygısı, özgüven, üniversite öğrencileri

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the relationship among the youth leadership qualities and student's self-esteem and self-confidence perceptions at students who attend the university. The research is in the relational search model. Scales of "Youth Leadership Qualities" "Respect for Self" and "Self-confidence" were benefited as data collection tools. Research universe consists of

¹ Bu yüksek lisans tez çalışması, Siirt Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırmalar Projeleri (BAP) Koordinatörlüğü tarafından 2017-SİÜSOS-92 No'lu proje ile desteklenmiştir.

6322 university students from 7 faculties and 3 colleges of Siirt University at "2016-2017 academic year. Sampling wasn't used in the research. The research was conducted on a total of 1295 undergraduate students attending the university in the study universe. SPSS and AMOS 22 software was used in the analysis of the study. The correlation between variables was calculated by means of path analysis. At the end of the research, it was determined that university students had a decent level of youth leadership qualities, a high level of self - esteem and a good level of self-confidence of young people according to their perceptions. According to the correlation analysis, it was determined that there is a positive and moderately significant relationship between the youth leadership qualities of the students attending the university and their self-esteem and self-confidence. Also, considering to the path analysis, determined that the youth leadership qualities of the students going on the university, increased both self-esteem and self-confidence. Furthermore time, it has been founded that as the self-esteem of the students attending the university increases, the self-confidence of them may increase. Additionally, it has also been founded that both self-esteem and youth leadership qualities have a positive effect on self-confidence, and youth leadership qualities are a stronger predictive of self-confidence than self-esteem.

Key Words: Youth leadership qualities, self-esteem, self-confidence, university students

1. GİRİŞ

Çocuklukla yetişkinlik arasında yer alan gençlik dönemi, tüm yaşama biçim verecek olan psikolojik ve biyolojik toplumsal şekillenme ve gelişme çağıdır (Cafıoğlu ve Okcu, 2013: 84). Gençlik, hayatın önemli ve kritik basamaklarından biri olduğu için bu dönemde genç nesillerin kendisini ve çevresini tanıyan, analitik düşünebilen, dünya vizyonuna sahip, kendini yönetebilen nitelikli bireyler olmaları oldukça önemlidir (Cansoy, 2015:1). Türkiye gibi genç nüfus oranının yüksek olduğu ülkeler için gençlik olgusu, nicel ve nitel olarak önemli bir konuma sahiptir. Çünkü genç nüfusun ülke nüfusunun büyük bir çoğunluğunu oluşturduğu ve ülkenin ekonomik, siyasal, toplumsal ve kültürel yapılarının gelecekteki belirleyicisi olmasından kaynaklı gençlerin uzun vadeli hedefler doğrultusunda, kaliteli bir şekilde yetiştirilmesi gerekmektedir (Parlak, 1999:1). Turan'a (2013:12) göre gençliğin yetiştirilmesi için öncelikle, her bir bireyin önemli olduğu düşüncesinden hareketle, gençleri ayırmadan, hangi özelliklerle onların yetiştirilmesi gerektiği ortaya çıkartılmalıdır. Gençlerin günümüzde ve gelecek yıllarda karşılaşabileceği en önemli sorunlardan biri, kendilerini yönetememesi olacaktır. Gençlerin liderlik özelliklerinin tespit edilip ve bu eksiklerin giderilmesi, gençleri geleceğin liderleri olarak hazırlayacak, toplumdaki değişimi gerçekleştirecek ve modern toplumda refahın sürmesine olumlu katkıda bulunacaktır (Ngai, Chau-Kiu ve Steven, 2012:132). Gençlik lideri gencin psikolojik durumunu takip etmeli ve güçlü ve zayıf yanlarını gencin görmesine yardımcı olmalı ve zayıf yönlerini güçlendirerek destek olabilmelidir (Bayturan,1995:45). Gençlik Liderlik özelliklerine baktığımızda; gençlerin mücadele isteği ve hedef koyma, güven duyma ve güvenilir olma, problem çözme becerileri, karar verme becerileri, iletişim kurabilmek, grup becerileri, mesuliyet ve sorumluluk özelliklerine sahip olmalarıdır (Cansoy, 2015:8).

Benlik, insanın kendi kişiliği ile ilgili düşüncelerinin tamamı, insanın kendisini tanıma ve değerlendirme şeklidir. Farklı bir deyişle kişiliğin temel özelliklerini veren katmandır (Özerkan, 2004). Benlik saygısı, bireylerin sağlıklı bir fiziksel, psikolojik sosyal gelişimi ve işlevselliği açısından önemli bir olgudur. Benlik bireyin kendi kendini görüş ve kavrayış tarzıdır. Bu bakımdan benlik kişiliğin öznel yanını oluşturmaktadır. Benlik, doğumla başlayan yaşantılarla oluşan ve her an gelişmeye devam eden bir yapı, bir oluşumdur. Her yaşantı, başından geçen her olay benliğe yeni bir şeyler katar (Baymur,1985:271). Coleman ve Hendry'e (1990) göre yüksek benlik saygısına sahip olan kişilerin mutlu, sağlıklı, üretken ve başarılı olmak için çaba gösterdiklerini, güçlükleri yenmek için daha azimli olduklarını, diğerlerini kabul ettiklerini ve yaşıtlarının baskılarına daha az boyun eğdiklerini belirtirken; düşük benlik saygısına sahip kişilerin ise endişeli, karamsar, gelecek hakkında olumsuz düşünceleri olan ve başarısızlık eğilimleri olan bireyler olduklarını (Akt. Karataş, 2014:120).

Özgüven, kendimizle ilgili iyi duygular geliştirmemiz sonucunda kendimizi iyi hissetmemizdir. Yani kendimiz olmanın verdiği memnuniyet sonucu çevremizle de barışık olmaktır (Şahin, 2016:43). Gençlerde özgüven doğuştan itibaren sürekli geliştirilebilen bir olgu ve karmaşık bir süreç olarak ifade edilebilir. Bireyin doğumdan itibaren getirdiği kalıtsal özelliklerin uygun çevresel ortamlarda etkileşimle şekillenmeye başlayan özgüven, bireyin kendisine yönelik pozitif duygu, düşünce ve yargılar geliştirmesi sonucu kendisini iyi hissetmesi ve bunun sonucunda kendisi ve çevresiyle barışık olması anlamına gelmektedir. Feltz (1988: 423) özgüveni, genel bir özellik olmaktan çok bireyin belli

bir aktiviteyi başarılı biçimde yerine getireceğine yönelik inancı ve bireyin kendi yargı, yetenek, güç ve kararlarına güvenmesi şeklinde tanımlamıştır. Özgüven, iç özgüven ve dış özgüven olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İç güven; bireylerin kendisinden memnun, kendisiyle barışık ve kendisiyle özdeşleşmiş olduğuna dair duygu ve düşüncelerinin toplamıdır. İç güveni oluşturan unsurlar kendine saygı, kendini sevmeye, kendini tanıma, belirgin hedefler koyma ve olumlu düşünme anlayışıdır. Dış güven ise bireyin kendisinden memnun ve emin olduğuna dair çevresine göstermiş olduğu tavır ve davranışlarıdır. Dış güveni oluşturan unsurlar da iletişim ve duygularını kontrol edebilmedir (Başoğlu, 2007). Özgüveni yüksek olan kişi yeteneklerinin farkında ve neleri yapabileceğini, neleri yapamayacağını bilir. Yani güçlü ve zayıf yönlerini bilir ve yeteneklerini çok iyi kullanır (Günalp, 2007:31-32).

Türkiye'de ise üniversite gençliği üzerinde farklı araştırmalara rastlamak mümkündür. Ancak gençlik liderliği alanı literatür çok yeni bir alandır. Ortaöğretim öğrencilerine ya da ilköğretim öğrencilerine yönelik olarak doğrudan ya da dolaylı çalışmaların sınırlı düzeyde olduğu gözlenmektedir (Avcı, 2009; Birol, 2005; Cansoy,2015; Çelik ve Sünbül, 2008; Durmuş, 2011; Güneş, 2010; Parlar, Türkoğlu ve Cansoy,2017). Türkiye'de yapılan gençlik liderlik alanının yeni olması ve bu alanla ilgili doğrudan ya da dolaylı çalışmaların sınırlı sayıda olması (Akdemir,2007; Başoğlu,2006; Okçu, Erpalabıyık ve Gezen, 2017; Özmutlu, 2008; Soyünen, 2002) dikkat çekmektedir. Türkiye'de yapılacak çalışmalarda, özellikle üniversite gençliğinin liderlik özelliklerinin ortaya çıkarılması ve bu liderlik özelliklerinin gençlerin benlik saygısı ve özgüven algılarını hangi yönde ve düzeyde etkilediğinin belirlenmesi son derece önemlidir. Buna ilaveten, üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ve bu özelliklerin gençlerin benlik saygısı ve özgüvene ilişkin algılarını hangi yönde ve nasıl etkileyebileceğine ilişkin yurt içi ve yurt dışında yapılmış herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu da yapılacak araştırmanın literatüre katkı sağlayıcı nitelikte olması açısından önemlidir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, Siirt üniversitesine devam eden öğrencilerin “gençlik liderlik özelliklerinin” öğrencilerin benlik saygısı ve özgüvene ilişkin algılarını hangi yönde ve düzeyde etkilediğini belirlemektir. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Siirt üniversitesine devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri, benlik saygısı ve özgüvene ilişkin algıları ne düzeydedir?
2. Siirt üniversitesine devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri, benlik saygısı ve özgüvene ilişkin algıları (1) cinsiyete ve (2) yaşlarına göre farklılaşmakta mıdır?
3. Siirt üniversitesine devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri, benlik saygısı ve özgüvene ilişkin algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Siirt üniversitesine devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri, gençlerin benlik Saygısı ve özgüven algılarını hangi yönde ve düzeyde etkilemektedir?

3. YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlerin liderlik özellikleri, benlik saygısı ve özgüven algıları arasındaki ilişkileri belirlemeye yönelik olması nedeniyle ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelleri, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeye yarayan bir araştırma modelidir (Karasar, 2007: 81).

3.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini, 2016-2017 öğretim yılında Siirt Üniversitesinde lisans düzeyinde 7 fakülte ve 3 yüksekokulda öğrenim gören toplam 6.322 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada üniversite öğrencilerine erişim kolay olması ve araştırmaya katılımının gönüllülük esasına dayalı

olması nedeniyle örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Evren, çalışma evreni olarak kabul edilmiştir. Araştırma, çalışma evreninde öğrenim gören toplam 1360 üniversite öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiş ve 1295 veri elde edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özelliklerine ilişkin dağılımları aşağıdaki Tablo 1.'de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Üniversite Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Üniversite Öğrencilerinin Kişisel Özellikleri		N	%
Cinsiyet	Kadın	680	52.5
	Erkek	615	47.5
Yaş	18-20	310	23.9
	21-23	652	50.3
	24 ve üzeri	333	25.7
Fakülte/Bölüm			
	Eğitim Fak./İlköğretim Matematik Eğitimi ABD	64	4.9
	Eğitim Fak./İlköğretim Türkçe Eğitimi ABD	62	4.8
	Eğitim Fak./İlköğretim Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD	63	4.9
	Eğitim Fak./İlköğretim Fen Bilgisi Eğitimi ABD	57	4.4
	Eğitim Fak./Sınıf öğretmenliği ABD	75	5,8
	Eğitim Fak./BÖTE Bölümü	62	4.8
	İlahiyat Fakültesi	85	6.6
	Veterinerlik Fakültesi	47	3.6
	Ziraat Fakültesi	36	2.8
	Yabancı Diller YO/ Mütercim-Tercümanlık Bölümü	37	2.9
	İİBF/İşletme Bölümü	58	4.5
	İİBF /İktisat Bölümü	60	4.6
	MMF/Elektrik Mühendislik Bölümü	45	3.5
	MMF/Bilgisayar Mühendisliği Bölümü	40	3.1
	MMF/Gıda Mühendisliği Bölümü	37	2.9
	BESYO/ Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü	95	7.3
	SYO/Hemşirelik Bölümü	82	6.3
	Fen Ed. Fak./Tarih Bölümü	130	10
	Fen Ed. Fak./Sosyoloji Bölümü	65	5
	Fen Ed. Fak./Coğrafya Bölümü	50	3.9
	Fen Ed. Fak./Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü	45	3.5
	Toplam	1295	100.0

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin %52,50'i (680 kişi) kadın, %47,50'i (615 kişi) ise erkeklerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılanlardan erkeklerden daha çok bayan öğrencilerin katılmış olduğu gözlenmiştir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin yaş aralıkları incelendiğinde, yaklaşık %24'ü (310 kişi) 18-20 yaş, %50'den fazlası (652 kişi) 21-23 yaş ve yaklaşık %26'ya yakını (333 kişi) ise 24 ve üzeri yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerinin fakülte/bölüm değişkenine göre katılım oranı incelendiğinde, en yüksek %10 (130 kişi) oranında Tarih bölümü, %7,3 oranında (95 kişi) Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi bölümü ve %6,6 oranında (85 kişi) ise İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin katıldığı saptanmıştır. En düşük düzeyde ise %2,8 (36 kişi) ile Ziraat Fakültesi, %2,9 (37 kişi) ile Mütercim-Tercümanlık Bölümü ve benzer oranda Gıda Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin katıldığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin bölümlerine bakıldığında en yüksek 130 kişiyle tarih bölümü öğrencileri oluşturmakta ve en düşük 36 kişiyle ziraat mühendisliğinden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanması amacıyla üniversiteye devam eden öğrencilere uygulanmak amacıyla üç ölçme aracı kullanılmıştır. Bunlardan ilki Cansoy (2015) tarafından geliştirilen "Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeğidir. Cansoy (2015) tarafından bu ölçme aracının yapı geçerliliği için açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, ölçeğin 40 maddeden ve 7 faktörden oluştuğu belirlenmiştir. Bu faktörler mücadele isteği ve hedef koyma (7 madde), iletişim kurabilme (7 madde), grup becerileri (7 madde), güven duyma ve güvenilir olma (6 madde), karar verme becerileri (4 madde), problem çözme becerileri (4 madde) ve mesuliyet ve sorumluluk (5

madde) olarak belirlenmiştir. Ölçek beşli Likert tipinde ve hiçbirisi (1,00-1,80), nadiren (1,81-2,60), ara sıra (2,61-3,40), sıklıkla (3,41-4,20), her zaman (4,21-5,00) şeklinde derecelendirilmiş ve puanlanmıştır. Yapılan araştırmada gençlik liderlik ölçeğinin tamamı için hesaplanan Cronbach alpha iç tutarlık katsayısı .91 olarak belirlenmiştir. Faktörlerin güvenilirliklerine dair hesaplanan Cronbach alpha iç tutarlık katsayılarının .70 ve .80 arasında değiştiği görülmüş ve böylece geliştirilen “Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeğinin” geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu tespit edilmiştir (Cansoy, 2015:65-74). Yapılan bu araştırmada ise gençlik liderlik özellikleri ve alt boyutlarına ilişkin Cronbach alpha katsayıları hesaplanmış ve aşağıdaki Tablo 2.’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Gençlik Liderliği ve Alt Boyutları, Özgüven ve Alt Boyutları, Benlik Saygısı Croanbach Alpha Katsayıları

Gençlik Liderlik Ölçeğinin Alt Boyutları	Cronbach Alpha Katsayısı
Mücadele İsteği Hedef Koyma	.82
İletişim Kurabilmek	.85
Grup Becerileri	.74
Güven Duyma ve Güvenilir Olma	.68
Karar Verme Becerileri	.78
Problem Çözme Becerileri	.77
Mesuliyet ve Sorumluluk	.77
Gençlik Liderlik Ölçeği (Toplam)	.91

Tablo 2.’de görüldüğü gibi gençlik liderliğin alt boyutlarının güvenilirliğine dair hesaplanan Cronbach alpha iç tutarlık katsayılarının .68 ile .85 arasında değiştiği görülmüştür. Gençlik liderliğinin tamamı için Cronbach alpha katsayısına baktığımızda .91 olarak görülmekte ve ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir. Gençlik liderliğinin alt boyutlarına baktığımızda en yüksek .85 ile iletişim kurabilmek olduğunu göstermekte ve sırayla .82 ile mücadele isteği ve hedef koyma, .78 ile karar verme becerileri, .77 ile problem çözme becerileri ve mesuliyet ve sorumluluktur, .74 ile grup becerileri ve .68 ile en düşük değere sahip olan güven duyma ve güvenilir olma yer almaktadır. Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2009) sosyal bilimlerde güvenilirlik katsayısının .70 ve daha yüksek olması çalışmanın güvenilirliği için yeterli olduğunu belirtmektedirler.

Rosenberg’un (1965) geliştirdiği ve Çuhadaroglu’nun (1986) tarafından Türkçeye uyarladığı “Benlik Saygısı Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 12 alt boyut ve altmış üç (63) maddeden oluşmaktadır. Bu araştırmada Rosenberg’un (1965) geliştirdiği Benlik Saygısı Ölçeğinin sadece birinci alt boyutu olan ve aynı ismi taşıyan "Benlik Saygısı Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin ilk on maddesi benlik saygısını göstermektedir. Her ifade 4’lü Likert (Tamamen katılıyorum: 3.21-4.00, Katılıyorum:2.41-3.20, katılmıyorum: 1.61-2.40, Hiç katılmıyorum: 0.81-1.60:) şeklinde derecelendirilmiş ve puanlanmıştır. Değerlendirme yapılırken, olumlu ifadelerde “çok doğru” seçeneği 4 puan, “çok yanlış” seçeneği 1 puan; olumsuz ifadelerde ise tam tersi olacak şekilde hesaplama yapılmıştır. 10 maddenin toplamından elde edilen puan 10’a bölünerek ortalama puan elde edilmiştir. Ölçekten en yüksek 4, en düşük 1 puan alınacağı göz önüne alındığında ortalama puanın yükselmesi benlik saygısının yüksek olduğunu göstermektedir. Yapılan bu araştırmada “Benlik Saygısı Ölçeğine” ait Cronbach alfa iç tutarlık katsayısının değeri .84 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir.

Bir diğer ölçek ise Akın (2007:165) tarafından geliştirilen “Özgüven Ölçeğidir.” Araştırmada ölçeği geliştiren araştırmacı tarafından geçerlik çalışmaları olarak yapı ve uyum geçerlikleri, güvenilirlik çalışmaları olarak ise iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenilirlikleri ve madde analizi yapılmıştır. Özgüven ölçeğinin 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 30, ve 32. maddeler iç özgüven alt boyutunu oluştururken, 2, 6, 8, 11, 13, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 29, 31, 33. maddeler ise dış özgüven alt boyutunu oluşturmaktadır (Akın, 2007:165). Ölçek 5’li Likert tipinde hazırlanmıştır. Olumsuz madde bulunmayan ölçekten alınan yüksek puan, özgüvenin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçek maddeleri “Hiç katılmıyorum” (1.00-1.80), “Katılmıyorum” (1.81-2.60), “Kararsızım” (2.61-3.40), “Katılıyorum” (3.41-4.20) ve “Tamamen katılıyorum” (4.21-5.00) şeklinde derecelendirilmiş ve puanlanmıştır. Yapılan bu araştırmada ise “Özgüven Ölçeğine” ait Cronbach alpha katsayısı tamamı için .92 olarak hesaplanmıştır. Özgüven ölçeğinin alt boyutlarından

olan iç özgüven için Cronbach alpha katsayısı .88 ve dış özgüven için boyutunun Cronbach alpha katsayısı .85 olarak belirlenmiştir. Buna göre ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir.

2.4. Verilerin Analizi ve Çözümlemesi

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan alt problemlere yönelik toplanan veriler öncelikle bilgisayara ortamına aktarılmıştır. Toplanan 1360 verinin 1295'i işleme alınmıştır. Veriler üzerinden gerekli istatistiksel çözümlerden yararlanılmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerine ait verilerin betimlenmesi için; yüzde ve frekans puanları hesaplanmıştır. Değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler, korelasyon analizleri SPSS programı, araştırma modellerinin test edilmesi için AMOS 22 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. AMOS programı path katsayılarının değerini hesaplamadan yanı sıra modelin test edilmesi için uyum istatistiklerinin de hesaplanmasına olanak sağlamaktadır. Araştırmanın amacına uygun olarak bir yapısal eşitlik modellemesi (YEM) kurularak path analizi yapılmıştır. Anastasi ve Urbina'a (1997) göre YEM, kuramsal, deneysel ve istatistiksel yaklaşımlarla, yapı ile bağlantılı pek çok değişken arasındaki nedensel ilişkileri eş zamanlı olarak incelemeye olanak sağlamaktadır. Bu şekilde yapının dayandığı kuram açısından beklenen ilişkilerin gözlenip gözlenemediği konusuna açıklık getirilmektedir (Akt. Tavşancıl, 2005: 58). Analiz sonucunda, modelin verilerle uyumuna ilişkin olarak bazı uyum indeksleri incelenmiştir. En çok kullanılan uyum indeksleri arasında χ^2 , NFI, CFI, IFI ve RMSEA sayılabilir. Bu uyum indekslerinden χ^2 , örneklem büyüklüğüne duyarlı olduğu için bununla birlikte başka göstergelerin de kullanılması gereklidir. Uyum indeksleri açısından χ^2/sd değerinin 5'den küçük olması, NFI, IFI ve CFI'nın .95'den büyük olması ve RMSEA'nın .05'den küçük olması gibi ölçütler kullanılmaktadır (Bayram, 2010; Byrne, 1998; Jöreskog ve Sörbom, 1993; Okçu, 2011: 125). RMSEA değeri .08 ve altında olması kabul edilebilir bir seviyede olduğunu gösterir (Tabachnick ve Fidell, 2001). Araştırmaya ait hipotezler ise $p < .01$ ve $p < .05$ anlamlılık düzeyinde test edilmişlerdir.

3. BULGULAR VE YORUM

3.1. Üniversiteye devam Eden Öğrencilerin Gençlik Liderlik Özellikleri, Benlik Saygısı ve Özgüven Değişkenlerini Gerçekleştirme Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 3.'te araştırmaya katılan gençlerin gençlik liderlik özellikleri, benlik saygısı ve özgüvene ilişkin betimsel istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri ve Alt Boyutları, Benlik Saygısı, Özgüven ve Alt Boyutlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	N	\bar{X}	Ss	Yorum
Gençlik Liderliğinin Alt Boyutları				
Mücadele isteği ve hedef koyma	1295	3.89	.71	İyi Düzeyde
İletişim kurabilmek	1295	3.65	.77	İyi Düzeyde
Grup becerileri	1295	4.03	.74	İyi Düzeyde
Güven duyma ve güvenilir olma	1295	4.19	.83	İyi Düzeyde
Karar verme becerileri	1295	4.07	.71	İyi Düzeyde
Problem çözme becerileri	1295	4.10	.68	İyi Düzeyde
Mesuliyet ve sorumluluk	1295	4.11	.70	İyi Düzeyde
Gençlik Liderlik Özellikleri (Toplam)	1295	3.99	.52	İyi Düzeyde
Benlik Saygısı	1295	3.22	.51	Çok İyi
Özgüven ve Alt Boyutları				
İç Özgüven	1295	4.08	.54	İyi Düzeyde
Dış Özgüven	1295	4.04	.55	İyi Düzeyde
Özgüven (Toplam)	1295	4.05	.60	İyi Düzeyde

Yukarıdaki Tablo 3. incelendiğinde, üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri alt boyutlarının aritmetik ortalama değerleri 3.65 ile 4.19 değerleri arasında değişmektedir. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin algılarına göre genel olarak gençlik liderlik özelliklerine (\bar{X} =3.99) "sıklıkla" diğer bir ifade ile "iyi düzeyde" sahip oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin

gençlik liderlik özelliklerinin alt boyutlarına ilişkin ortalama puanları incelendiğinde, en yüksek değere “Güven duyma ve güvenilir olma” ($\bar{X}=4.19$) ve en düşük değere ise “İletişim kurabilmek”, ($\bar{X}=3.65$) alt boyutlarında rastlandığı ortaya çıkmıştır. Buna göre her iki alt boyutlarda gençlik liderlik özelliklerine “iyi düzeyde” sahip oldukları tespit edilmiştir. Diğer alt boyutlar incelendiğinde ise “Mesuliyet ve sorumluluk” ($\bar{X}=4.11$), “Problem çözme becerileri” ($\bar{X}=4.10$), “Karar verme becerileri” ($\bar{X}=4.07$), “Grup becerileri” ($\bar{X}=4.03$), “Mücadele isteği ve hedef koyma” ($\bar{X}=3.89$) değerlerinin birbirlerine çok yakın ortalama değerler oldukları ve benzer şekilde “iyi düzeyde” gençlik liderlik özelliklerine sahip oldukları algısı ortaya çıkmıştır. Aritmetik ortalamalara baktığımızda üniversite öğrencilerinin en iyi düzeyde güvenilir özelliklere sahip olduklarını ve aynı zamanda da başkalarına güvendikleri algısına sahip oldukları söylenebilir. Gençlerin iletişim kurma becerisi “iyi düzeyde” olmasına karşın diğer alt boyutlara kıyasla en düşük aritmetik ortalama puana sahip olmaları üniversiteye devam eden öğrencilerinin iletişim kurmada bazı sorunlar yaşadığı göze çarpmaktadır. Yukarıdaki Tablo 3.’te görüldüğü gibi, üniversiteye devam eden öğrencilerin olumlu ve yüksek düzeyde benlik saygısına sahip oldukları ($\bar{X}=3.22$) belirlenmiştir. Buna göre gençlerin kendilerine karşı olumlu bir tutum ve pozitif bir algı içerisinde oldukları ve kendilerini değerli hissettiklerini söyleyebiliriz. Bu bulgu memnuniyet verici bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Gençlerin kendi kendileri ile ilgili özellikleri, değer yargıları, yetenekleri ve ideallerine ilişkin düşünce ve algılarının pozitif olması umut verici bir olarak belirlenmiştir. Yukarıdaki Tablo 3.’te görüldüğü üzere, üniversiteye devam eden öğrencilerin özgüvenlerine ilişkin genel olarak ortalama değeri incelendiğinde, özgüvenlerine ilişkin algılarının ($\bar{X}=4.05$) “katılıyorum” düzeyinde diğer bir ifade ile “iyi düzeyde” olduğunu görmekteyiz. Özgüvenin alt boyutlarına ilişkin gençlerin algılarına ilişkin puanlar incelendiğinde ise iç özgüven puanı ($\bar{X}=4.08$) ile dış özgüven puanının ($\bar{X}=4.04$) birbirine çok olduğu ve gençlerin iç ve dış özgüvenlerinin “iyi düzeyde olduğu” ancak “çok iyi” düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre üniversiteye devam eden öğrencilerin iç ve dış özgüvenlerinin “iyi düzeyde” olduğu söylenebilir. Diğer bir ifade ile gençlerin kendilerini başarılı ve değerli görme, karar alma ve problem çözme becerisi geliştirme, iyimser, yapıcı, mücadeleci, yeni düşüncelere ve deneyimlere açık, sorumluluk sahibi ve insan ilişkilerinde başarılı olma gibi vb. birçok özelliklerle ilgili iyi düzeyde olumlu bir algıya sahip oldukları söylenebilir.

3.2. Gençlik Liderlik Özellikleri, Benlik Saygısı ve Özgüven Değişkenlerinin Cinsiyete Göre İncelenmesi

Üniversiteye devam eden öğrencilerin cinsiyete göre gençlik liderlik özellikleri, özgüven ve benlik saygısı değişkenlerine ait t-testi sonuçları Tablo 4.’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Cinsiyete Göre Üniversiteye Devam Eden Öğrencilerin Gençlik Liderlik Özellikleri, Özgüven ve Benlik Saygısı Değişkenlerine Ait t-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	sd	p
Gençlik Liderlik özellikleri (Toplam)	Kadın	680	4.01	.48	1.96	1293	0.05*
	Erkek	615	3.96	.55			
Mücadele isteği ve hedef koyma	Kadın	680	3.87	.69	0.92	1293	0.36
	Erkek	615	3.91	.73			
İletişim kurabilmek	Kadın	680	3.69	.75	1.67	1293	0.01*
	Erkek	615	3.62	.80			
Grup becerileri	Kadın	680	4.06	.75	1.29	1293	0.12
	Erkek	615	4.01	.74			
Güven duyma ve güvenilir olma	Kadın	680	4.26	.85	2.92	1293	0.01*
	Erkek	615	4.12	.80			
Karar verme becerileri	Kadın	680	4.11	.68	2.28	1293	0.02*
	Erkek	615	4.02	.74			
Problem çözme becerileri	Kadın	680	4.14	.65	2.42	1293	0.02*
	Erkek	615	4.05	.71			
Mesuliyet ve sorumluluk	Kadın	680	4.12	.68	0.47	1293	0.64
	Erkek	615	4.10	.73			

Özgüven	Kadın	680	4.05	.49	0.04	1293	0.96
	Erkek	615	4.04	.56			
İç Özgüven	Kadın	680	4.07	.52	0.32	1293	0.75
	Erkek	615	4.08	.56			
Dış Özgüven	Kadın	680	4.04	.51	0.43	1293	0.67
	Erkek	615	4.03	.60			
Benlik Saygısı	Kadın	680	3.24	.51	2.43	1293	0.02*
	Erkek	615	3.17	0.51			

Anlamli fark *p ≤.05 için aranmıştır.

Yukarıdaki Tablo 4.'de görüldüğü gibi, yapılan t-testi sonucunda gençlik liderlik özellikleri genel olarak incelendiğinde kadın ($\bar{X}=4.01$) ve erkek ($\bar{X}=3.96$) öğrencilerin ortalama puanları birbirine yakın olmasına rağmen aralarında istatistiksel olarak kadınlar lehine anlamlı bir fark olduğu gözlemlenmektedir. Benzer şekilde gençlik liderlik özelliklerinin alt boyutları incelendiğinde ise cinsiyete göre “İletişim kurabilmek” kadın ($\bar{X}=3.69$) ve erkek ($\bar{X}=3.62$), “Güven duyma ve güvenilir olma” kadın ($\bar{X}=4.26$) ve erkek ($\bar{X}=4.12$), “Karar verme becerileri” kadın ($\bar{X}=4.11$) ve erkek ($\bar{X}=4.02$) ve “Problem çözme becerileri” kadın ($\bar{X}=4.14$) ve erkek ($\bar{X}=4.05$) aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu farkın kadın öğrenciler lehine olduğu gözlenmektedir. Gençlik liderlik özelliklerinin “Mücadele isteği ve hedef koyma” kadın ($\bar{X}=3.87$) ve erkek ($\bar{X}=3.91$), “Grup becerileri” kadın ($\bar{X}=4.06$) ve erkek ($\bar{X}=4.01$) ve “Mesuliyet ve sorumluluk” kadın ($\bar{X}=4.12$) ve erkek ($\bar{X}=4.10$) alt boyutlarında cinsiyete göre kadın ve erkek öğrencilerin aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Üniversiteye devam eden öğrencilerin özgüvenleri cinsiyete göre kadın ($\bar{X}=4.05$) ve erkeklerin ($\bar{X}=4.04$) aritmetik ortalama puanlarının birbirine çok yakın olduğunu ve öğrencilerin özgüvenleri arasında aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Benzer şekilde gençlerin iç ve dış özgüvenleri cinsiyete göre aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Üniversiteye devam eden öğrencilerin cinsiyete göre benlik saygısı incelendiğinde ise kadınların ($\bar{X}=3.24$) aritmetik ortalamaları erkeklere göre ($\bar{X}=3.17$) daha yüksek olduğunu görmekteyiz. Yapılan analiz sonucunda aralarında istatistiksel olarak fark olduğu tespit edilmiştir. Bu anlamlı farklılığın kadın öğrencilerin lehine olduğu saptanmıştır.

3.3. Gençlik Liderlik Özellikleri, Benlik Saygısı ve Özgüven Değişkenlerinin Yaşa Göre İncelenmesi

Aşağıdaki Tablo 5.'te görüldüğü gibi, öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri, özgüven ve benlik saygısının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi yapılmış ve sonuçlar belirtilen aşağıdaki Tablo 5.'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Yaş Değişkenine Göre Gençlerin Gençlik Liderlik Özellikleri, Özgüven ve Benlik Saygısına İlişkin Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analiz Sonuçları

		N	\bar{X}	Varyansın kaynağı	Kareler top.	Ss	sd	Kareler ort.	F	p	LSD
Gençlik Liderlik Özellikleri	(A) 18-20	310	3.96	Grup.arası	3.650	.53		1.825	6.950	.01*	A-C
	(B) 21-23	652	3.95	Grup içi	339.267	.51	2	.263			
	(C) 24 ve Üzeri	333	4.07	Toplam	342.917	.49	1292	.270			
	Toplam	1295	3.98			.51					
Özgüven	(1) 18-20	310	4.00	Grup.arası	1.938	.53		.969	3.588	.03*	A-C
	(2) 21-23	652	4.04	Grup içi	348.923	.51	2	.270			
	(3) 24 ve üzeri	333	4.11	Toplam	350.861	.53	1292	.270			
	Toplam	1295	4.05			.52					

Benlik Saygısı	(1) 18-20	310	3.22	Grup arası	.583	.51	.292		
	(2) 21-23	652	3.20	Grup içi	340.046	.52	2	1.108	.33*
	(3) 24 ve üzeri	333	3.25	Toplam	340.629	.51	1292	.263	
	Toplam	1295	3.22			.54			

Anlamli fark * $p \leq .05$ için aranmiştir.

Tablo 5.'de görüldüğü üzere, üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri, özgüven ve benlik saygısının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan ANOVA testi uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ve özgüven değişkenleri bağlamında yaşlarına göre aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir. Bu anlamlı farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunu belirlemek için LSD testi uygulanmıştır. Yapılan LSD testi sonucunda, genel olarak gençlik liderlik özellikleri bağlamındaki bu farkın 18-20 yaş ve 21-23 yaş grubu ile 24 ve üstü yaş grupları arasında anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın yaşları daha büyük olanların (24 ve üstü olanların) lehine olduğu belirlenmiştir.

Üniversiteye devam eden öğrencilerin yaş değişkenine göre özgüvenleri arasında istatistiksel olarak 18-20 yaş ile 24 yaş ve üzeri, 21-23 yaş ile 24 ve üzeri yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Bu anlamlı farklılığın yaşları büyük olanların lehine olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda, üniversiteye devam eden öğrencilerin benlik saygısı yaş değişkenine göre yapılan istatistiklere göre aralarında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

3.4. Gençlik Liderlik Özellikleri, Benlik Saygısı ve Özgüven Değişkenleri Arasındaki Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular

Tablo 6.'da Gençlik Liderlik Özellikleri, Benlik Saygısı ve Özgüven Değişkenleri Arasındaki Korelasyon Analizine İlişkin Bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 6. Gençlik Liderlik Özellikleri, Benlik Saygısı ve Özgüven Değişkenleri Arasındaki Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular

	Gençlik Liderli	Mücadele İsteği ve	İletişim	Grup Becerileri	Güven Duyuma ve	Karar Verme	Problem Çözme	Mesuliyet ve	Özgüven (Toplam)	İç Özgüven	Dış Özgüven	Benlik Saygısı
		Hedef Koyma	Kurabilmek		Güvenilir Olma	Becerileri	Becerileri	Sorumluluk				
Gençlik Liderlik Özellikleri	1	.689**	.700**	.802**	.599**	.699**	.689**	.668**	.688**	.660**	.647**	.422**
Mücadele İsteği ve Hedef Koyma		1	.382**	.461**	.210**	.409**	.396**	.413**	.540**	.541**	.481**	.384**
İletişim Kurabilmek			1	.517**	.261**	.391**	.357**	.290**	.592**	.517**	.609**	.355**
Grup Becerileri				1	.372**	.506**	.469**	.465**	.495**	.466**	.475**	.322**
Güven Duyuma ve Güvenilir Olma					1	.305**	.344**	.326**	.346**	.351**	.306**	.144**
Karar Verme Becerileri						1	.609**	.448**	.454**	.433**	.432**	.295**
Problem Çözme Becerileri							1	.475**	.444**	.454**	.393**	.297**
Mesuliyet ve Sorumluluk								1	.421**	.417**	.382**	.238**
Özgüven									1	.953**	.946**	.560**
İç Özgüven										1	.806**	.560**
Dış Özgüven											1	.503**
Benlik Saygısı												1

Anlamli fark * $p \leq .05$ ve ** $p \leq .01$ için aranmıştır.

Yukarıdaki Tablo 6.'da görüldüğü gibi, genel olarak değişkenlere ilişkin yapılan korelasyon analizi sonucunda; üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ile benlik saygısı ($r = .422$; $p < .01$) ve özgüvenleri ($r = .688$; $p < .01$) arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ile iç özgüven ($r = .660$; $p < .01$) ve dış özgüvenleri ($r = .647$; $p < .01$) arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Buna ilaveten üniversiteye devam eden öğrencilerinin özgüvenleri ile benlik saygısı arasında ise ($r = .560$; $p < .01$) yine pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Buna göre gençlerin liderlik özelliklerine sahip

olmalarıyla birlikte özgüvenleri arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Benzer şekilde gençlerin özgüven düzeyleri ile olumlu bir benlik algısı arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu söylenebilir.

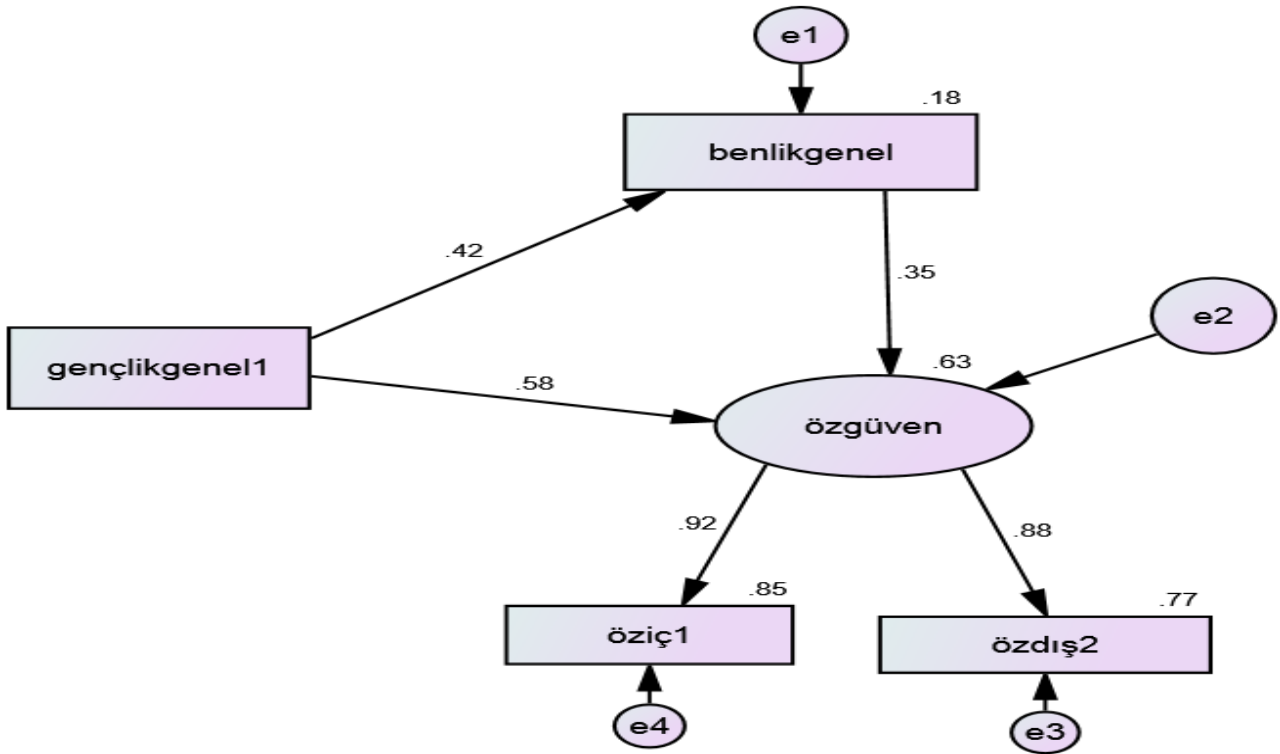
Yapılan analiz sonucunda, üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinin alt boyutlarından olan; “Mücadele isteği ve hedef koyma” ($r = .540; p < .01$), “İletişim kurabilmek” ($r = .592; p < .01$), “Grup becerileri” ($r = .495; p < .01$), “Güven duyma ve güvenilir olma” ($r = .346; p < .01$), “Karar verme becerileri” ($r = .454; p < .01$), “Problem çözme becerileri” ($r = .444; p < .01$), “Mesuliyet ve sorumluluk” ($r = .421; p < .01$) puanları ile özgüvenleri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki olduğu göze çarpmaktadır. Benzer şekilde gençlik liderlik özelliklerinin “Mücadele isteği ve hedef koyma” ($r = .541; p < .01$), “İletişim kurabilmek” ($r = .517; p < .01$), “Grup becerileri” ($r = .466; p < .01$), “Güven duyma ve güvenilir olma” ($r = .351; p < .01$), “Karar verme becerileri” ($r = .433; p < .01$), “Problem çözme becerileri” ($r = .454; p < .01$), “Mesuliyet ve sorumluluk” ($r = .417; p < .01$) alt boyutları ile gençlerin iç özgüven puanları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Buna ilaveten üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinden olan; “Mücadele isteği ve hedef koyma” ($r = .481; p < .01$), “İletişim kurabilmek” ($r = .609; p < .01$), “Grup becerileri” ($r = .475; p < .01$), “Güven duyma ve güvenilir olma” ($r = .306; p < .01$), “Karar verme becerileri” ($r = .432; p < .01$), “Problem çözme becerileri” ($r = .393; p < .01$), “Mesuliyet ve sorumluluk” ($r = .382; p < .01$) alt boyutları ile gençlerin dış özgüven puanları arasında orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan korelasyon analizi sonucunda, üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinin alt boyutlarından olan; “Mücadele isteği ve hedef koyma” ($r = .384; p < .01$), “İletişim kurabilmek” ($r = .355; p < .01$), “Grup becerileri” ($r = .322; p < .01$), “Karar verme becerileri” ($r = .295; p < .01$), “Problem çözme becerileri” ($r = .297; p < .01$) ile benlik saygısı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ancak gençlik liderlik özelliklerinin “Mesuliyet ve sorumluluk” ($r = .238; p < .01$) ve “Güven duyma ve güvenilir olma” ($r = .144; p < .01$) alt boyutları ile benlik saygısı arasında ise pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

3.5. Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri, Benlik Saygısına ve Özgüvene İlişkin Algılarını Hangi Düzeyde ve Yönde Etkilediğine İlişkin Bulgular

Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri, Benlik Saygısına ve Özgüvene İlişkin Algılarını Hangi Düzeyde ve Yönde Etkilediğini belirlemek amacıyla path analizi yapılmıştır. Path analizi kullanılarak yordayıcı değişkenlerin yordanan değişkenler üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkileri gözlenmiştir. Bu çalışmada modelin uyumuna ilişkin hesaplanan uyum indeksleri (NFI=.997, CFI=.998, IFI=.998, TLI=986, AGFI=97, RMSEA = .070, $\chi^2 / sd = 37 / 10 = 3.7 < 5.00$), modelin iyi uyum sağladığına işaret etmektedir. Üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri, benlik saygısına ve özgüvene ilişkin algılarını hangi düzeyde ve yönde etkilediğine ilişkin kavramsal model aşağıdaki Şekil 2.’de verilmiştir.

Şekil 2.’de gösterilen kavramsal modelde, üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerine ilişkin algıları, öğrencilerin benlik saygısını etkileyeceği, benlik saygısı da öğrencilerin özgüvenlerini yordayacağı varsayılmıştır. Ayrıca öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerine ilişkin algılarının özgüvenlerini doğrudan etkilediği öngörülmüştür. Kavramsal modelde gençlik liderlik özellikleri bağımsız değişken olarak yer almaktadır. Benlik saygısı aracı değişken ve öğrencilerin özgüvenleri ise sonuç değişkeni olarak adlandırılmaktadır. Yapılan analiz sonucunda, üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri, benlik saygısına ve özgüvene ilişkin algılarını hangi düzeyde ve yönde etkilediğine ilişkin standartlaştırılmış path katsayıları aşağıdaki Şekil 2.’de gösterilmiştir.

Şekil 2. Standartlaştırılmış Path Analiz Sonuçları

Şekil 2.'de görüldüğü gibi standart path katsayıları incelendiğinde, iç özgüvenin (.92) dış özgüvene (.88) göre biraz daha iyi göstergeye sahip olduğu görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile benlik saygısı ($\beta = .42$) ve özgüvenleri ($\beta = .58$) arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin özgüvenleri üzerinde hem benlik saygısının ($\beta = .35$) hem de gençlik liderlik özelliklerinin ($\beta = .58$) pozitif yönde bir etki yaptığı, gençlik liderlik özelliklerinin özgüven üzerinde benlik saygısına göre daha güçlü bir yordayıcı olduğu ortaya çıkmıştır. Buna ilaveten, üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerinin özgüven üzerinde doğrudan ve benlik saygısı aracılığı ile dolaylı ve anlamlı bir etkisi vardır. Üniversiteye devam eden öğrencilerin algılarına göre, öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri geliştikçe hem benlik saygısı hem de özgüvenleri artmaktadır. Bununla birlikte, araştırmada üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerinin ($\beta = .42$) benlik saygısı üzerindeki etkisinin de pozitif yönde ve anlamlı olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri geliştikçe üniversite öğrencilerinin benlik saygısının da artabileceği şeklinde yorumlanabilir. Üniversiteye devam eden öğrencilerin benlik saygısının özgüvenleri üzerindeki doğrudan etkisinin pozitif yönde ve anlamlı olduğu düşünülecek olursa ($\beta = .35$), öğrencilerin benlik saygısı pozitif yönde gelişmesine bağlı olarak özgüven algısının da artabileceği ifade edilebilir. Özgüven değişkenindeki toplam değişimin %63'lük kısmının ise gençlik liderlik özellikleri ve benlik saygısı gizil değişkenlerinin direkt etkisi ile ve aynı zamanda gençlik liderlik özellikleri değişkeninin dolaylı etkisi benlik saygısı değişkeni tarafından aracılık edilerek elde edilmiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

4.1. Araştırmaya Katılan Üniversite Öğrencilerinin Sahip Olduğu Gençlik Liderlik Özelliklerine İlişkin Sonuçlar Ve Tartışma

Araştırmaya katılan öğrencilerin sahip oldukları gençlik liderlik özellikleri; mücadele isteği ve hedef koyma, grup becerileri, iletişim kurabilmek, grup becerileri, güven duyma ve güvenilir olma, karar verme becerileri, problem çözme becerileri, mesuliyet ve sorumluluk olmak üzere 7 alt boyut altında incelenmiştir. Araştırmada en yüksek puanın gençlik liderlik özelliklerinden “güven duyma ve güvenilir olma” alt boyutunda olduğu, en düşük puanın ise “iletişim kurabilmek” alt boyutunda

olduğu görülmüştür. Ancak her iki alt boyuttaki gençlik liderlik özelliklerine “iyi düzeyde” sahip oldukları tespit edilmiştir. Benzer şekilde “Mesuliyet ve sorumluluk”, “Problem çözme becerileri”, “Karar verme becerileri”, “Grup becerileri”, “Mücadele isteği ve hedef koyma” alt boyutlarındaki gençlik liderlik özelliklerine “İyi Düzeyde” sahip oldukları tespit edilmiştir. Genel olarak üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinin tüm alt boyutlarında iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Söz konusu bulgular diğer araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir (Cansoy, 2015: 123; Okçu, Erpalabıyık ve Gezen, 2017; Wang, Li, Li, Wei, 124 ve Li, 2012). Bu bulgulardan hareketle öğrencilerin iyi düzeyde yani ortalamanın üstünde gençlik liderlik özelliklerine sahip oldukları söylenebilir.

4.2. Araştırmaya Katılan Üniversite Öğrencilerinin Sahip Olduğu Benlik Saygısı Algısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Üniversiteye devam eden öğrencilerin yüksek düzeyde benlik saygısına sahip oldukları belirlenmiştir. Gençlerin kendi kendileri ile ilgili özellikleri, değer yargıları, yetenekleri ve ideallerine ilişkin düşünce ve algılarının pozitif olması umut verici bir olarak görülebilir. Gençlerin benlik saygısının yüksek olması, pozitif duygulanım, mutluluk, iyimserlik, yeni fikirlere ve eleştirilere açıklık, gerektiği kadar risk ve sorumluluk alma, sağlıklı karar verme, kendini kabul ve güven gibi özelliklerle karakterize oldukları şeklinde ifade edilebilir. Benlik değeri yüksek olan bireylerin özgüvenleri yüksektir, başarıma istekleri vardır, zorluklardan yılmazlar, insan ilişkilerinde daha toleranslıdır ve yaşamı daha anlamlı bulurlar. Aspelmeier ve arkadaşları (2012) benlik saygısının bireylerin psiko-sosyal uyumuna anlamlı bir katkı sağladığını belirtmektedir. Okçu, Erpalabıyık ve Gezen’in (2017:128) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada, gençlerin benlik saygısına ilişkin algılarının iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir.

4.3. Araştırmaya Katılan Üniversite Öğrencilerinin Sahip Olduğu Özgüven Algısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Üniversiteye devam eden öğrencilerin özgüvenlerine ilişkin algılarının “katılıyorum” düzeyinde diğer bir ifade ile “iyi düzeyde” olduğu tespit edilmiştir. Özgüvenin alt boyutlarına ilişkin gençlerin algılarına ilişkin puanlar incelendiğinde ise gençlerin iç ve dış özgüvenlerinin “iyi düzeyde olduğu” söylenebilir. Geleceği inşa edecek olan üniversite gençlerinin özgüveni “iyi düzeyde” olması daha girişken, sağlıklı ilişkiler kurabilen, kendilerini kabul eden ve benlik saygısı düzeyleri yüksek bireyler olarak yetişmeleri kuşkusuz mesleki başarı açısından olduğu kadar, bireysel doyum açısından da büyük önem arz etmektedir. Karademir’in (2015:68) yaptığı araştırmada üniversite öğrencilerinin toplam özgüven ve iç özgüven düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu, dış özgüven düzeylerinin ise orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

4.4. Cinsiyete Göre Üniversiteye Devam Eden Öğrencilerin Gençlik Liderlik Özellikleri, Benlik Saygısı Ve Özgüvenlerine İlişkin Sonuçlar Ve Tartışma

Genel olarak Üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri cinsiyet değişkenine göre kadın öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın kadın öğrenciler lehine sonuçlandığı saptanmıştır. Buna göre kız öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri erkek öğrencilerden daha yüksektir. Söz konusu bu bulgular, Çelik ve Sünbül (2008), Durmuş (2011), Cansoy’un (2015: 128) Chan’in (2000) yaptığı araştırma bulguları ile örtüşmektedir. Benzer şekilde gençlik liderlik özelliklerinin alt boyutları incelendiğinde ise, cinsiyete göre “İletişim kurabilmek”, “Güven duyma ve güvenilir olma”, “Karar verme becerileri” ve “Problem çözme becerileri” aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın kadın öğrenciler lehine olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, kız öğrencilerin güven duyma ve güvenilir olma, İletişim kurabilme, karar verme becerileri ve problem çözme becerileri erkek öğrencilerden daha yüksektir.

4.5. Yaşa Göre Üniversiteye Devam Eden Öğrencilerin Gençlik Liderlik Özellikleri, Benlik Saygısı ve Özgüvenlerine İlişkin Sonuçlar Ve Tartışma

Yapılan analiz sonucunda üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri yaşlarına göre aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir. Genel olarak gençlik liderlik özellikleri bağlamındaki bu farkın 18-20 yaş ve 21-23 yaş grubu ile 24 ve üstü yaş grupları arasında anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın yaşları daha büyük olanların lehine sonuçlandığı gözlenmiştir. Yaş ilerledikçe gençlerin gençlik liderlik özelliklerinin de artmasında, üniversitedeki akademik ve sosyal ortamın, sosyal ilişkilerin, yaşanan deneyim ve bilgi artışının etkili olabileceği söylenebilir. Cansoy'un (2105:131) yaptığı çalışmada, öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinin yaşa göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir. Dolayısıyla yapılan bu çalışma sonucunu desteklemektedir. Ancak bu bulguların aksine, Dhuey ve Lipscomb (2008) yaptıkları çalışmada, yaş kendi sınıftaki öğrencilere göre daha büyük olanların fazla lider olma potansiyeline sahip olduğu tespit edilmiştir.

4.6. Gençlik Liderlik Özellikleri, Benlik Saygısı ve Özgüven Değişkenleri Arasındaki Korelasyon Analizine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Genel olarak değişkenlere ilişkin yapılan korelasyon analizi sonucunda, üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ile benlik saygısı ve özgüvenleri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Okçu, Erpalabıyık ve Gezen'in (2017:128) yaptıkları çalışmada, üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile benlik saygıları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir. Üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ile iç özgüven ve dış özgüvenleri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir. Buna ilaveten üniversiteye devam eden öğrencilerinin özgüvenleri ile benlik saygısı arasında ise yine pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Yapılan analiz sonucunda, üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinin "Mücadele isteği ve hedef koyma", "İletişim kurabilmek", "Grup becerileri", "Güven duyma ve güvenilir olma", "Karar verme becerileri", "Problem çözme becerileri", "Mesuliyet ve sorumluluk" alt boyutları ile gençlerin özgüveni (iç ve dış özgüveni) arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan korelasyon analizi sonucunda, üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinin alt boyutlarından olan; "Mücadele isteği ve hedef koyma", "İletişim kurabilmek", "Grup becerileri", "Karar verme becerileri", "Problem çözme becerileri" ile benlik saygısı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ancak gençlik liderlik özelliklerinin "Mesuliyet ve sorumluluk" ve "Güven duyma ve güvenilir olma" alt boyutları ile benlik saygısı arasında ise pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

4.7. Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri, Benlik Saygısını ve Özgüvene İlişkin Algıların Hangi Düzeyde ve Yönde Etkilediğine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Yapılan path analizi sonucunda ise, üniversiteye devam eden öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile benlik saygısı ve özgüvene ilişkin algıları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, üniversiteye devam eden öğrencilerin algılarına göre, öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri geliştikçe hem benlik saygısı hem de özgüvenlerinin artabileceği söylenebilir. Bununla birlikte, çalışmada üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerinin benlik saygısı üzerindeki etkisinin de pozitif yönde ve anlamlı olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara dayalı olarak, üniversiteye devam eden öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri geliştikçe öğrencilerin benlik saygısının da artabileceği şeklinde yorumlanabilir. Diğer bir ifade ile üniversiteye devam eden öğrencilerin "Mücadele isteği ve hedef koyma", "Güven duyma ve güvenilir olma", "Karar verme becerileri", "Problem çözme becerileri", "İletişim kurabilmek", "Grup becerileri", "Mesuliyet ve sorumluluk" gibi özellikleri geliştikçe gençlerin hem benlik saygısı hemde iç ve dış

özgüven düzeylerinin gelişebileceği tespit edilmiştir. Benzer şekilde Okçu, Erpalabıyık ve Gezen'in (2017:128) yaptıkları araştırmada üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri benlik saygısına ilişkin algıyı arttırdığı tespit edilmiştir. Bu araştırma sonucuyla örtüştüğü gözlenmiştir. Üniversiteye devam eden öğrencilerin benlik saygısının ise gençlerin özgüvenleri üzerindeki doğrudan etkisinin pozitif yönde ve anlamlı olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin özgüvenleri üzerinde hem benlik saygısının hem de gençlik liderlik özelliklerinin pozitif yönde bir etki yaptığı, gençlik liderlik özelliklerinin özgüven üzerinde benlik saygısına göre daha güçlü bir yordayıcı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Buna ilaveten, üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerinin özgüven üzerinde hem doğrudan ve hem de benlik saygısı aracılığı ile dolaylı ve anlamlı bir etkisi olduğu saptanmıştır.

Öneriler

Bu araştırma sonuçlarına dayalı olarak aşağıda belirtilen önerilerde bulunulabilir:

1. Üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri öğrencilerin hem benlik saygısını hem de özgüvenlerini pozitif yönde etkilemesi nedeniyle bu bağlamda üniversite bünyesinde gençlerin liderlik özelliklerini geliştirmeye yönelik seminer, panel ve konferanslar düzenlenebilir.
2. Üniversiteye devam eden öğrencilere yönelik öncelikle kendi duygularının, özelliklerinin, eğilimlerinin ve bunların kendi davranışları üzerindeki etkilerinin farkına varmaları için bilinçlendirme çalışmaları bağlamında toplantılar, konferanslar, kitle iletişim araçları ile hazırlanacak kamu spotları, görsel örneklere dayalı anlatıma sahip kitapların hazırlanması vb. düzenlenerek duyarlılık kazanmaları sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akdemir, T. (2007). *Kara Harp Okulunda Okuyan Ve Olimpik Spor Takımlarında Yer Alan 4. Sınıf Öğrencilerle, Yer Almayan Öğrencilerin Liderlik Özelliklerinin Araştırılması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Akın, A. (2007). Özgüven Ölçeğinin Geliştirilmesi Ve Psikometrik Özellikleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (2), 165-175.
- Aspelmeier, J.E., Love, M.M., McGill, L.A., Elliott, A. N., Pierce, T. W. (2012). Selfesteem, Locus Of Control, College Adjustment, And GPA Among First And Continuing Generation Students: A Moderator Model Of Generational Status. *Research in Higher Education*, 53(7), 755-781.
- Avcı, B. (2009). *Öğrencinin Liderliği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Baçoğlu, U. D. (2006). *Askeri Liselerde Eğitim-Öğretim Gören Takım Sporunu Yapan, Bireysel Spor Yapan Ve Spor Yapmayan Öğrencilerin Liderlik Özellikleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Baçoğlu, T. S. (2007). *Sınav Kaygısı İle Özgüven Arasındaki İlişkinin Erinlik Döneminde İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Baymur, F. (1985). Genel psikoloji. *İstanbul: İnkılap Kitabevi*. 7. Baskı.
- Bayram, N. (2010). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş: AMOS uygulamaları*. Bursa: Ezgi yayınları.
- Bayturan, Ali Fuat (1995). *Gencin Psiko-Sosyal Gelişimi Üzerinde Farklı Serbest Zaman Kuruluşlarının Etkileri Ve Gençlik Liderinin Niteliği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 3. Baskı Ankara: Pegem Akademi.

- Byrne, B.M. (1998), Structural equation modeling with LISREL, PRELIS and SIMPLIS: *Basic Concepts, Applications And Programming*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Cafoglu, Z. ve Okcu, V. (2013). Genclik sorunlari: Siirt ili ornegi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(43), ss.82-115.
- Cansoy, R. (2015). *Turkiye'de Ortaogretim Okullarındaki Ogrencilerin Genclik Liderlik Ozelliklerinin Incelenmesi*. (Yayimlanmamis Doktora Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Chan, D. W. (2000). Assessing Leadership Among Chinese Secondary Students in Hong Kong: The Use Of The Roets Rating Scale For Leadership. *Gifted Child Quarterly*, 44(2), 115-122.
- Çelik, C., Sünbül, Ö. (2008). Liderlik Algılamalarında Eğitim Ve Cinsiyet Faktörü: Mersin İlinde Bir Alan Araştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(3), 49-66.
- Çuhadaroglu, F. (1986). *Adolesanlarda Benlik Saygisi*. (Uzmanlık Tezi). Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara.
- Dhuey, E., & Lipscomb, S. (2008). What Makes A Leader? Relative Age And High School Leadership. *Economics of Education Review*, 27, 173-183.
- Durmuş, Ö. (2011). *İlköğretim ve Lise Öğrencilerinde Görülen Liderlik Davranışlarının Araştırılması*. (Yayimlanmamis Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Feltz, D. L. (1988). Self confidence And Sport Performance. *Exercise and Sports Science Reviews*, 16, 423-458.
- Günalp, Ayşe (2007). *Farklı Anne Baba Tutumlarının Okul Öncesi Eğitim Çağındaki Çocukların Özgüven Duygusunun Gelişimine Etkisi (Aksaray ili örneği)*. (Yayimlanmamis Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Güneş, A. (2010). *İlköğretim Çağındaki Üstün Yetenekli Öğrencilerle Normal Gelişim Gösteren Öğrencilerin Liderlik Becerilerinin Karşılaştırılması: Kırşehir İli Örneği* (Yayimlanmamis Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Jöreskop ve Sörbom (1993). Lisrel 8: Structural Eqations Modeling With The Simplis Command Language. *Chicago:Scientific Software International*.
- Karademir, N. (2015). Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Öğrencilerinin Özgüven Algıları. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 53-77.
- Karasar, N. (2007). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: *Nobel Yayın Dağıtım*.
- Karataş, Z. (2014). Problem Çözme Becerileri Ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkide Benlik Saygısının Aracı Rolü: Bir Yapısal Eşitlik Modeli Çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (30), 118 – 140.
- Ngai, N., Cheung, C., Ngai, S. S., & To, S. (2012). Youth Leadership Training İn Hong Kong: Current Developments And The Way Ahead. *International Journal of Adolescence and Youth*, 17(2-3), 165-179.
- Okcu, V. (2011). *Okul Yöneticilerinin Liderlik Stilleri İle Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılıkları Ve Yıldırma Yaşama Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. (Yayimlanmamis Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Okcu, V., Erpalabıyık, B. ve Gezen, M. O. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Genclik Liderlik Özellikleri İle Benlik Saygisi Ve Kişisel Başarı Algıları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. 2.

Uluslararası Felsefe, Eğitim, Bilim Tarihi ve Sanat Sempozyumu (FEBTS-2017), 3-7 Mayıs 2017/Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi, Muğla.

Özerkan, K.N. (2004). *Spor psikolojisine giriş*. Ankara: Nobel Yayınları,

Özmutlu, İ. (2008). *Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Liderlik Ve Yaratıcılık Özelliklerinin Karşılaştırılması: Gazi Üniversitesi Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Parlar, H., Türkoğlu, M. E., & Cansoy, R. (2017). Leadership Development İn Students: Teachers' Opinions Regarding Activities That Can Be Performed At Schools. *Universal Journal of Educational Research*, 5(2), 227-227.

Parlak, İ. (1999), Türkiye'de Gençlik Ve Siyaset. H.Ü. Beytepe Kampüsü Örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Soyünen, N. (2002). *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Liderlik Yönelimlerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Şahin, Z. (2016). *İlkokul Öğrencilerinde Dil Ve Konuşma Bozukluğunun Öğrencilerin Özguveni Üzerine Etkisi:50.Yıl Ortaokulu Ve Dilkonmer Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tabachnick, B. G. and Fidel, L. S. (2001). *Using Multivariate Statistics*. Fourth Edition. MA: Allyn ve Bacon, Inc.

Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayınları.

Turan, S. (2013). Okulu Yeniden Mayalamak. *Öğretmenler Odası, Öğretmen ve Eğitim Dergisi*, 2(8), 4-5.

U.N. [United Nations] (2005). *World Youth Report: Young People Today, and in 2015*. United Nations, Department of Economic and Social Affairs Retrieved from <http://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/wyr05book.pdf>. (ErişimTarih:06.01.2017).

Wang, B., Li, M., Li, G., Wei, M., & Li, Z. (2012). An Investigation And Analysis Of High School Student Leadership İn Central China. *International Journal of Psychology*, 47,1-2.